

STRATEGIA DZIAŁANIA
WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY
ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ
W RZESZOWIE
NA LATA 2005 - 2008

RZESZÓW 2004

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	
str. 3	
II. MISJA I CELE WFOŚiGW W RZESZOWIE	str. 4
III. UWARUNKOWANIA DZIAŁALNOŚCI WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU	str. 5
1. Podstawy opracowania strategii	
str. 5	
2. Założenia wynikające ze wspólnej strategii Narodowego i wojewódzkich funduszy	
str. 5	
3. Uwarunkowania dotyczące województwa	str. 7
4. Wpływy i wydatki Wojewódzkiego Funduszu w latach 2000-2004	
str. 9	
IV. ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU ZA OKRES 2000 – 2003 I ZAŁOŻENIA PLANOWANE NA 2004R.	str.11
1. Rozmiary i struktura wpływów i wydatków Wojewódzkiego Funduszu	str.11
2. Wpływ akcesji Polski do Unii Europejskiej i dostępności środków zagranicznych na działalność Wojewódzkiego Funduszu	str.14
3. Wpływ opłat oraz zmiana stóp procentowych na rozmiary środków dyspozycyjnych Funduszu	str.15
4. Udział bezzwrotnych form pomocy finansowej na wyniki finansowe i wartość kapitałów Funduszu	str.17
5. Wykorzystanie środków dyspozycyjnych na realizację pomocy finansowej	str.17
V. KIERUNKI DZIAŁALNOŚCI WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU	str.18
1. Założenia strategii WFOŚiGW w Rzeszowie	str.18
2. Strategiczne cele Funduszu	str.18
3. Możliwości realizacji przyjętych celów finansowych	str.19
4. Pozyskiwanie dodatkowych, zewnętrznych środków finansowych na rzecz realizacji przedsięwzięć	str.20
5. Struktura Finansowania	str.20

6. Kierunki zmian zasad finansowania przedsięwzięć	str.21
7. Współpraca z NFOŚiGW str.22	
VI. PRIORYTETY DZIAŁALNOŚCI WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU	str.23
1. Strategia w dziedzinie ochrony wód	str.23
2. Strategia w dziedzinie gospodarki wodnej	str.25
3. Strategia w dziedzinie ochrony powietrza	str.25
4. Strategia w dziedzinie gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi	str.26
5. Strategia w dziedzinie ochrony przyrody str.27	
6. Strategia w dziedzinie edukacji ekologicznej	str.28
7. Strategia w dziedzinach pozostałych	str.28

Wprowadzenie

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie jest wojewódzkim funduszem celowym, którego środki przeznaczane są na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w celu realizacji zasady zrównoważonego rozwoju i polityki ekologicznej państwa oraz współfinansowanie projektów inwestycyjnych, kosztów operacyjnych i działań realizowanych z udziałem środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie działa na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późniejszymi zmianami) oraz statutu nadanego przez Zarząd Województwa Podkarpackiego Uchwałą Nr 297/3221/02 z dnia 8 marca 2002r.

Strategia działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie na lata 2005 – 2008 ma na celu zdefiniowanie najważniejszych celów i zadań stojących przed Funduszem w najbliższych latach. Jest dokumentem otwartym – zasady dofinansowywania zadań, kryteria wyboru przedsięwzięć do dofinansowania, procedury udzielania pomocy będą dostosowywane do obowiązującego prawodawstwa i polityki ekologicznej województwa.

Misja i cele WFOŚiGW w Rzeszowie

Misją Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie jest finansowe wsparcie przedsięwzięć służących ochronie środowiska i poszanowaniu jego wartości w oparciu o konstytucyjną zasadę zrównoważonego rozwoju, zachowaniu bezpieczeństwa ekologicznego mieszkańców i regionu oraz realizacji programów ekologicznych państwa i województwa.

W celu wypełnienia tej misji, gospodarując środkami publicznymi, Wojewódzki Fundusz poprzez udzielanie pomocy zwrotnej i bezzwrotnej dążył będzie do aktywnego uczestnictwa w realizacji polityki ekologicznej na szczeblu regionu.

Cele strategiczne Funduszu to:

- ◇ **Maksymalna absorpcja środków pomocowych pochodzących z Unii Europejskiej w zakresie inwestycji ochrony środowiska, zapewniających realizację zobowiązań traktatu akcesyjnego.**
- ◇ **Optymalizacja efektu ekologicznego w ramach posiadanych środków finansowych dla realizacji pozostałych zadań.**

Uwarunkowania działalności Wojewódzkiego Funduszu

1. Podstawy opracowania strategii

Podstawą opracowania strategii są zapisy art. 414 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska. Zgodnie z wymogiem ustawowym Strategia Wojewódzkiego Funduszu opracowana została na okres 4 lat tj. na lata 2005 – 2008. Oprócz ustawy podstawą opracowania strategii były następujące dokumenty:

- Polityka ekologiczna państwa na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 - 2010
- Strategia województwa podkarpackiego na lata 2000 – 2006 (zaktualizowana w roku 2004)
- Program Ochrony Środowiska dla Województwa Podkarpackiego
- Plan Gospodarki Odpadami dla Województw Podkarpackiego
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK)
- Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej
- Wspólna strategia działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy
- strategii i programy rozwoju lokalnego samorządów.

2. Założenia wynikające ze wspólnej strategii Narodowego i wojewódzkich funduszy

Wspólna strategia działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2005-2008 wyznacza główne obszary działania i współpracy funduszy ochrony środowiska dla finansowego wspierania przedsięwzięć służących ochronie środowiska.

Najważniejszym celem zakładanym przez wspólną strategię jest zapewnienie realizacji zobowiązań wynikających z traktatu akcesyjnego z Unią Europejską, poprzez maksymalną koncentrację środków funduszy na wsparcie przedsięwzięć współfinansowanych z Funduszu Spójności i funduszy strukturalnych, a także zapewnienie ich finansowania w pierwszej kolejności. Przy dofinansowaniu zadań, w ramach posiadanych środków finansowych uwzględniana będzie zasada optymalizacji efektu ekologicznego. Dla zapewnienia odpowiednich zasobów finansowych wspólna strategia działania dopuszcza zmniejszanie

realnego stanu majątku netto Narodowego Funduszu do 5 % rocznie i możliwość redukcji stanu funduszu własnego w przypadku wojewódzkich funduszy.

Wspólna strategia działania koncentruje się na długofalowej realizacji zadań wynikających z traktatu akcesyjnego, umożliwiając w okresach rocznych przejściową akumulację środków finansowych w formie lokat bankowych lub papierów wartościowych skarbu państwa.

W obszarze absorpcji funduszy Unii Europejskiej przeznaczonych na ochronę środowiska wspólna strategia, uznając koordynującą rolę Narodowego Funduszu w podejmowanych działaniach, zakłada:

- koncentrację pomocy finansowej Narodowego Funduszu na przedsięwzięciach współfinansowanych z Funduszu Spójności i programu operacyjnego Wzrostu Konkurencyjności Gospodarki w ramach priorytetu „Wspieranie inwestycji w zakresie dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska”,
- koncentrację pomocy finansowej wojewódzkich funduszy na przedsięwzięciach współfinansowanych z funduszy UE,
- dążenie do ujednoczenia kryteriów udzielania pomocy finansowej przez fundusze dla przedsięwzięć finansowanych ze środków Unii Europejskiej, z zachowaniem odrębności zasad udzielania pomocy finansowej.

W pozostałych obszarach działania wspólna strategia przyjmuje:

- uściślenie zasad współpracy Narodowego Funduszu z funduszami wojewódzkimi,
- ujednoczenie kryteriów udzielania pomocy finansowej przez fundusze dla przedsięwzięć finansowanych ze środków Unii Europejskiej, z zachowaniem odrębności zasad udzielania pomocy, w celu zapewnienia w pełni porównywalnych zasad wyboru przedsięwzięć na terenie kraju,
- przypisanie wiodącej i koordynującej roli Narodowemu Funduszowi w zakresie kontroli i monitoringu przedsięwzięć współfinansowanych ze środków UE,
- podjęcie działań służących ujednoczeniu procedur planowania i sprawozdawczości z prowadzonej działalności co pozwoli na zebranie pełnej informacji o posiadanych zasobach i ich dystrybucji, a następnie wskaże kierunki ewentualnych korekt działalności.

3. Uwarunkowania dotyczące województwa

W 2000 r. przyjęta została „Strategia województwa podkarpackiego na lata 2000 – 2006” (zaktualizowana w roku 2004). Strategia rozwoju to najważniejszy dokument programowy samorządu województwa, który przyjmuje jako cel ogólny – przyspieszenie rozwoju i strukturalnego dostosowania regionu oraz poprawę życia jego mieszkańców. Strategia zakłada, że rozwój województwa skupiać się będzie wokół 6 priorytetów wzajemnie współzależnych wymagających wspierania i wzmocnienia.

Stąd też priorytety ekologiczne województwa skonkretyzowane w priorytecie „Infrastruktura” cel strategiczny nr 2 „Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej” pojawiają się również i w pozostałych priorytetach rozwojowych. W ramach w/w celu strategicznego „Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej” wyznaczono sześć kierunków działań tj.:

1. rozwój gospodarki ściekowej,
2. rozwój gospodarki wodnej,
3. gospodarka odpadami,
4. pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych,
5. ograniczenie zanieczyszczeń powietrza i przeciwdziałanie zmianom klimatu,
6. zagospodarowanie terenów przemysłowych.

Obok strategii województwa cele i priorytety w ochronie środowiska woj. podkarpackiego precyzują dwa dokumenty, które zostały opracowane i zatwierdzone przez Sejmik Województwa Podkarpackiego w roku 2003. Dokumenty te to „Program Ochrony Środowiska dla Województwa Podkarpackiego” oraz „Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Podkarpackiego”.

Nadrzędnym celem „Programu Ochrony Środowiska” jest przyspieszony rozwój społeczno-gospodarczy województwa podkarpackiego w harmonii ze środowiskiem. Program obejmuje wszystkie ważne dla województwa aspekty ochrony środowiska i określa kompleksowe działania w tym zakresie zgodne z dokumentami strategicznymi kraju jak: „II Polityka Ekologiczna Państwa” wraz z programem wykonawczym na lata 2002-2010 czy „Narodowy Plan Rozwoju na lata 2004 – 2006”.

Program ten wyznacza 4 pola strategiczne tj.:

1. ochrona i poprawa jakości środowiska,
2. racjonalne użytkowanie zasobów środowiska,
3. współpraca transgraniczna,
4. edukacja ekologiczna, dostęp do informacji i poszerzanie dialogu społecznego.

Pola obejmują określoną ilość celów strategicznych (długoterminowych), w ramach których wyznaczone zostały cele długookresowe i krótkookresowe oraz działania inwestycyjne i nieinwestycyjne, zapewniające osiągnięcie przyjętych celów strategicznych.

Cele strategiczne w polu nr 1 „ochrona i poprawa jakości środowiska” to:

1. ochrona wód i kształtowanie stosunków wodnych,
2. gospodarka odpadami,
3. ochrona przed hałasem,
4. ochrona przed polami elektromagnetycznymi,
5. przeciwdziałanie poważnym awariom oraz zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego i biologicznego,
6. ograniczenie zanieczyszczeń powietrza i przeciwdziałanie zmianom klimatu,
7. ochrona przyrody, krajobrazu i różnorodności biologicznej.

Zadania w zakresie ochrony wód niezbędne do realizacji w latach 2005 – 2010 dla dostosowania Polski do standardów UE (wypełnienia zobowiązań) zostały ponadto zawarte w „Krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych”.

Pole strategiczne „Racjonalne użytkowanie zasobów środowiska” obejmuje 5 następujących celów strategicznych:

1. zmniejszenie materiałochłonności, wodochłonności, energochłonności i odpadowości gospodarki,
2. wykorzystanie energii odnawialnej,
3. ochrona gleb i rekultywacja terenów zdegradowanych,
4. ochrona kopaliny,
5. wzbogacenie i racjonalne użytkowanie lasów.

Celem strategicznym w polu nr 3 „współpraca transgraniczna” jest ograniczenie zanieczyszczeń transgranicznych.

Czwarte pole strategiczne „Edukacja ekologiczna, dostęp do informacji i poszerzenie dialogu społecznego” ma na celu propagowanie idei ochrony środowiska oraz trwałego i zrównoważonego rozwoju (ekologicznego, ekonomicznego i społecznego) w społeczeństwie.

„Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Podkarpackiego” określa cele i kierunki działań niezbędnych dla osiągnięcia w dziedzinie gospodarki odpadami. W zakresie odpadów komunalnych będą to:

1. ograniczenie składowania odpadów podlegających biodegradacji do osiągnięcia w 2010r. składowania nie więcej niż 78,0% całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do roku 1995),
2. zwiększenie poziomu odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych do osiągnięcia w latach 2007-2010 poziomu odzysku – 50% oraz poziomu recyklingu – 25%,
3. zwiększenie selektywnej zbiórki odpadów, w tym wydzielenie ze strumienia odpadów komunalnych odpadów: wielkogabarytowych, budowlanych i niebezpiecznych.

W sektorze gospodarczym główne cele to zwiększenie stopnia wykorzystania odpadów (uzyskanie w roku 2010 dwukrotnie większej ilości odpadów zagospodarowanych niż w roku 1990) oraz bezpieczne dla środowiska unieszkodliwienie odpadów.

4. Wpływy i wydatki Wojewódzkiego Funduszu w latach 2000 - 2004

Wpływy i wydatki Funduszu na przestrzeni lat 2000 – 2003 oraz planowane na 2004r przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 1 (tys. zł)

lp	Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003	2004 Przewidywane wykonanie
1.	Wpływy	56 320,6	51 357,4	54 666,2	72 677,2	82 910,0
	W tym: z opłat i kar	21 016,6	14 221,8	18 476,8	17 961,3	18 125,0
2.	Wydatki	57 935,5	46 467,6	49 764,8	83 801,9	89 667,1
	W tym: pomoc finansowa	54 985,8	43 479,8	46 739,6	79 428,4	84 775,0

We wpływach uwzględniono oprócz wpływów z opłat i kar, zwrotu rat pożyczek, odsetek od pożyczek, lokat, bonów i operacji finansowych również pożyczki zaciągnięte w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na wsparcie zadań ochrony środowiska realizowanych na Podkarpaciu. W latach 2003 i 2004 zaciągnięto w Narodowym Funduszu odpowiednio: 16.000 tys. zł i 20.000 tys. zł. Pozwoliło to na udzielenie znacznie większej pomocy i zaspokojenie wszystkich potrzeb inwestorów.

W wydatkach uwzględniono zarówno pomoc skierowaną do wnioskodawców, umorzenia rat pożyczek oraz koszty działalności Funduszu.

IV. Analiza działalności Wojewódzkiego Funduszu za okres 2000 – 2003 i założenia planowane na 2004r.

1. Rozmiary i struktura wpływów i wydatków Wojewódzkiego Funduszu

Wpływy i wydatki Funduszu oraz ich strukturę na przestrzeni lat 2000 -2003 przedstawiają poniższe tabele i wykresy.

Tabela nr 2 (tys. zł)

lp	Wpływy	2000	2001	2002	2003	2004 Przewidywane wykonanie
1.	z opłat i kar	21 016,7	14 221,8	18 476,8	17 961,3	18 125,0
2.	zwroty pożyczek	24 279,0	26 156,7	29 290,9	34 084,6	39 600,0
3.	pozostałe	11 024,9	10 978,9	6 898,5	4 631,3	5 810,0
4.	pożyczka NFOŚ				16 000,0	20 000,0
	ogółem	56 320,6	51 357,4	54 666,2	72 677,2	83 535,0

wykres 1

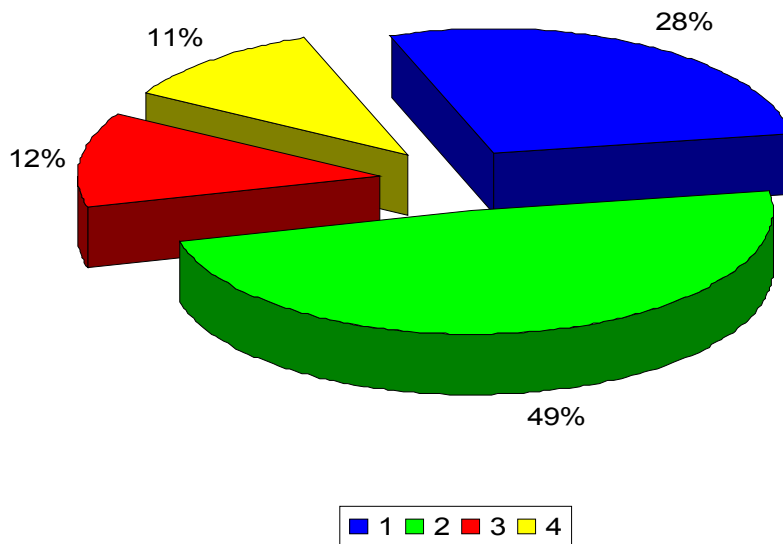
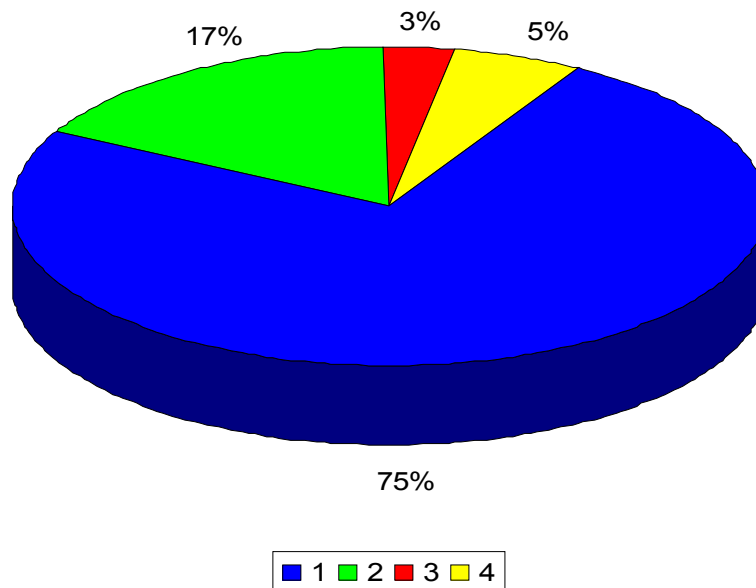

Tabela nr 3 (tys. zł)

lp	Wydatki	2000	2001	2002	2003	2004 Przewidywane wykonanie
1.	pożyczki	44 674,0	27 911,2	33 977,5	67 667,8	69 820,0
2.	dotacje	8 418,3	14 055,6	10 718,7	9 431,7	12 216,0
3.	umorzenia	1 893,5	1 513,0	2 043,4	2 328,9	2 850,0
4.	pozostałe	2 949,7	2 987,8	3 025,2	4 373,5	4 612,1
	ogółem	57 935,5	46 467,6	49 764,8	83 801,9	89 498,1

Wykres 2

Jak z powyższych zestawień wynika wpływ z tytułu opłat i kar ulegają ciągłym wahaniom. Na wysokość przekazywanych środków finansowych z tego tytułu mają wpływ liczne przypadki upadłości bądź likwidacji podmiotów zobowiązanych do uiszczania opłat, możliwość rozłożenia na raty, przesunięcie terminu płatności jak również umorzenia opłat za korzystanie ze środowiska.

Maleją wpływy pozostałe pochodzące z odsetek od pożyczek, lokat, bonów i operacji finansowych co wynika ze znacznej, systematycznej obniżki stóp procentowych w ostatnich latach.

Wzrastają natomiast wpływy z tytułu udzielonych pożyczek co jest wynikiem tego, że w minionym okresie główną formą pomocy finansowej udzielanej przez Fundusz były pożyczki.

Począwszy od 2001r, kiedy to wskutek powodzi, jaka miała miejsce na terenie województwa podkarpackiego, inwestorzy zrezygnowali z realizacji szeregu zadań ochrony środowiska skupiając się głównie na usuwaniu skutków powodzi – obserwuje się systematyczny wzrost wydatków na zadania proekologiczne. Sprzyjały temu przede wszystkim możliwości skorzystania z dotacyjnych środków Unii Europejskiej w latach 2003 i 2004.

Wydatkowanie środków na poszczególne dziedziny ochrony środowiska przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 4 (tys. zł)

Lp	Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003	2004 Przewidywane wykonanie
1.	Ochrona wód	36 562,8	14 334,9	17 350,2	51 707,5	52 700,0
2.	Gospodarka wodna		6 571,9	6 621,4	6 825,1	8 000,0
3.	Gospodarka odpadami i ochrona ziemi	2 335,4	6 692,4	2 929,7	1 994,2	6 500,0
4.	Ochrona atmosfery	10 481,2	10 203,4	13 741,0	10 813,6	9 000,0
5.	Ochrona przyrody	1 125,4	1 316,5	1 703,6	2 497,7	1 950,0
6.	Edukacja ekologiczna	941,7	758,1	984,0	701,5	1 300,0
7.	Inne	1 645,8	2 089,6	1 366,3	2 559,9	2 775,0
	Razem	53 092,3	41 966,8	44 696,2	77 099,5	82 225,0

Z przedstawionej struktury wynika, że najwięcej środków Wojewódzki Fundusz przeznaczył na ochronę wód, a w następnej kolejności na ochronę powietrza.

Średni procentowy udział środków wydatkowanych na poszczególne dziedziny latach 2000 – 2003 oraz przewidywane wykonanie 2004 przedstawia się następująco;

Ochrona wód	57,7%	(34,1% w 2001r - 68,8 % w 2000r)
Gospodarka wodna	9,4%	
Gospodarka odpadami i ochrona ziemi	6,8%	(2,6 % w 2003r - 15,9 % w 2001r)
Ochrona atmosfery	18,1%	
Ochrona przyrody	2,9%	
Edukacja ekologiczna	1,6%	
Inne	3,5%	

2. *Wpływ akcesji Polski do Unii Europejskiej i dostępności środków zagranicznych na działalność Wojewódzkiego Funduszu*

W latach 2000 – 2003 w zakresie ochrony środowiska funkcjonowały programy pomocy dla Polski promujące przygotowanie do członkostwa w Unii Europejskiej tj. ISPA, SAPARD oraz PHARE. O ile zaangażowanie Wojewódzkiego Funduszu we współfinansowanie zadań realizowanych przy udziale środków z programu PHARE i ISPA było nieznaczne, to już zaangażowanie w realizację zadań objętych dofinansowaniem przez program SAPARD było znaczące.

Dla umożliwienia absorpcji przedakcesyjnych środków programu SAPARD, Wojewódzki Fundusz w 2003r. uruchomił własny program współfinansowania, który miał za zadanie uzupełnienie środków samorządów, starających się o dotacje z SAPARD-u. Pozwoliło to na realizację 50 zadań z zakresu ochrony wód i 9 polegających na zaopatrzeniu ludności w wodę. Środki przeznaczone na te zadania wyniosły 40.516,10 tys. zł i stanowiły ponad 50% wszystkich wydatków na zadania ochrony środowiska. Tak duża pomoc była możliwa dzięki zaciągnięciu przez WFOŚiGW w Rzeszowie pożyczek ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie - w łącznej wysokości 16.000 tys. zł. Na rok 2004 przyjęto analogiczne postępowanie, a efektem tego jest udział Funduszu we współfinansowaniu 58 zadań z zakresu ochrony wód, 14 z zakresu gospodarki wodnej i 2 z zakresu ochrony powierzchni ziemi. Ogółem w roku 2004r. planuje się zawrzeć 74 umów o finansowaniu zadań objętych programem SAPARD na ok. 29.927 tys. zł.

W związku z przystąpieniem Polski do UE w roku 2004 uruchomione zostanie współfinansowanie projektów z Funduszu Spójności oraz funduszy strukturalnych. Korzystanie ze środków Funduszu Spójności w Polsce oparte będzie na [Strategii wykorzystania Funduszu Spójności na lata 2004-2006](#) utworzonej na podstawie [Narodowego Planu Rozwoju 2004-2006](#). Ze środków tego Funduszu dofinansowywane będą projekty o wartości powyżej 10 mln euro. Aktualnie z obszaru województwa podkarpackiego do akceptacji przez Komisję Europejską został przesłany projekt Miasta Tarnobrzega - "Program porządkowania gospodarki wodno-ściekowej na terenie miasta Tarnobrzega". Dla drugiego, wskazanego przez Ministra Środowiska projektu, zgłoszonego przez Związek Gmin Dorzecza Wisłoki z siedzibą w Jaśle - "Program poprawy czystości zlewni rzeki Wisłoki – uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w gminach Związku" przygotowywane są

wymagane przez Komisję Europejską dokumenty. Projekt Miasta i Gminy Ropczyce – "Ochrona ujęć wody pitnej w dorzeczu rzeki Wisłoki w regionie ropczyckim" spełniający podstawowe kryteria, oczekuje na wskazanie Ministra do przygotowania ostatecznej aplikacji. Pozostałe projekty z listy wojewódzkiej są w fazie przygotowań.

W ramach funduszy strukturalnych największe znaczenia dla realizacji zadań ochrony środowiska będzie miał Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego, a w nim priorytet operacyjny nr 1 – rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów, gdzie w ramach działania 1.2 – infrastruktura ochrony środowiska przewiduje się wsparcie, przede wszystkim komunalnych inwestycji infrastruktury ochrony środowiska dotyczących ochrony wód, ochrony powietrza, a także działań mających na celu zredukowanie ilości gromadzonych odpadów oraz pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych. Również w ramach priorytetu nr 3 – rozwój lokalny, głównie działanie 3.1 – obszary wiejskie, przewiduje się realizację projektów inwestycyjnych zlokalizowanych na terenach wiejskich, które mają wpływ na zwiększenie aktywności gospodarczej i inwestycyjnej obszaru objętego projektem oraz tworzą warunki dla wzrostu zatrudnienia. Inwestycje ochrony środowiska mogą być dofinansowywane również w ramach programów operacyjnych: „Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw” oraz „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich”

3. Wpływ opłat oraz zmiana stóp procentowych na rozmiary środków dyspozycyjnych Funduszu

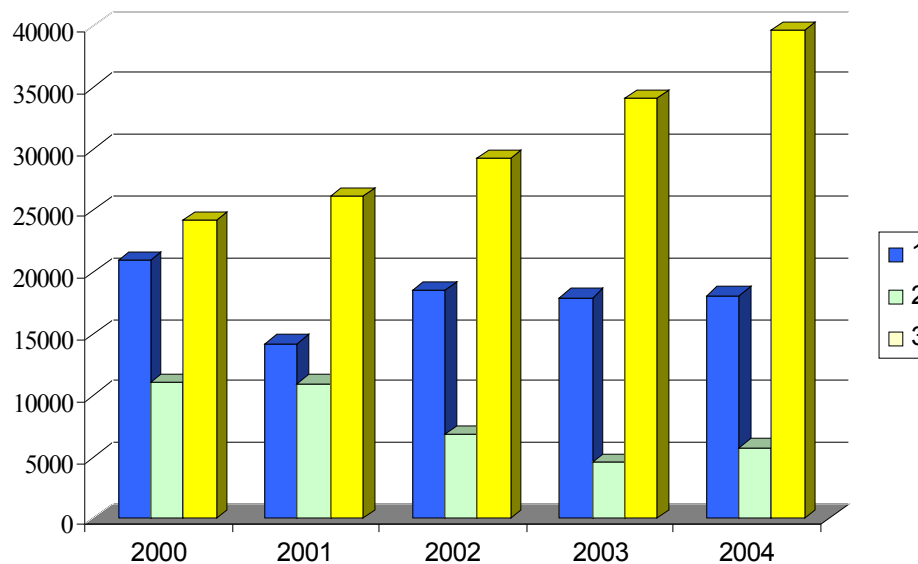
Środki pochodzące z opłat i kar za gospodarcze korzystanie ze środowiska są podstawowym źródłem przychodów zasilających fundusz statutowy Wojewódzkiego Funduszu. Przychody te stanowią źródło finansowania dotacji udzielanych przez Fundusz. Różnica pomiędzy przychodami z tytułu opłat i kar, a wysokością udzielanych dotacji i umorzeń stanowi o wielkości akumulacji środków zewnętrznych umożliwiającej inne formy finansowania zadań ochrony środowiska.

Przychody Funduszu w latach 2000 – 2004 przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 5 (tys. zł)

lp.	Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003	2004 Przewidywane wykonanie
1.	opłaty i kary	21 016,7	14 221,8	18 476,8	17 961,3	18 125,0
2.	przychody finansowe	11 024,9	10 978,9	6 898,5	4 631,3	5 810,0
3.	zwroty pożyczek	24 279,0	26 156,7	29 290,9	34 084,6	39 600,0

wykres 3

Systematycznie malały w ostatnich latach przychody z tytułu oprocentowania pożyczek i z tytułu operacji finansowych. Był to efekt obniżania stóp procentowych oraz stosowania dużych preferencji w oprocentowaniu udzielonych pożyczek.

Dominującą pozycją w przychodach Funduszu są zwroty udzielonych pożyczek. O ile w roku 2000 przychody z tytułu opłat i kar były porównywalne z wpłatami z tytułu zwrotu pożyczek, to już w roku 2004 zwroty pożyczek dwukrotnie przewyższają wpływy za gospodarcze korzystanie ze środowiska i kary. Jest to efekt prowadzonej polityki finansowej Funduszu i kształtowania relacji pomiędzy pomocą zwrotną i bezzwrotną na poziomie pozwalającym na wzrost środków finansowych będących w dyspozycji Funduszu.

4. *Udział bezzwrotnych form pomocy finansowej na wyniki finansowe i wartość kapitałów Funduszu*

Relacje pomiędzy pomocą bezzwrotną i zwrotną w Funduszu kształtowane były na takim poziomie aby zapewnić stały wzrost funduszy własnych umożliwiając dofinansowanie wszystkich zgłaszanych wniosków. Na przestrzeni ostatnich lat pomoc bezzwrotna w stosunku do przychodów za gospodarze korzystanie ze środowiska powiększonych o kary i wypracowany zysk wynosiła odpowiednio:

Rok 2001 – 69,1 %	Rok 2002 – 48,9 %
Rok 2003 - 53,7 %	Rok 2004 – 59,7 %

Efektom tak prowadzonej polityki finansowej jest osiągnięcie na koniec roku 2003 funduszy własnych na poziomie 144 mln zł przy rocznych wpływach z tytułu opłat za gospodarze korzystanie ze środowiska i kar nie przekraczających 20 mln zł. Taki stan funduszu własnego nie był jednak wystarczający do zaspokojenia wszystkich zgłaszanych wniosków, szczególnie wniosków o pożyczki, w związku z czym konieczne było zaciągnięcie pożyczek w NFOŚiGW. W latach objętych strategią, Fundusz oprócz dofinansowywania zadań bieżących będzie spłacał zaciągnięte pożyczki, w związku z czym nie wszystkie środki finansowe będą mogły trafić do wnioskodawców.

W tej sytuacji w latach 2005 – 2008 konieczne będzie kontynuowanie polityki zmierzającej do dalszego wzrostu kapitału własnego gdyż tylko w ten sposób Fundusz będzie mógł zgromadzić środki na finansowe wsparcie wszystkich zgłaszanych wniosków.

5. *Wykorzystanie środków dyspozycyjnych na realizację pomocy finansowej*

Polityka organów Funduszu zawsze zmierzała do maksymalnego rozdysponowania posiadanych środków i skierowanie ich na zadania ochrony środowiska: tak inwestycyjne jak i nieinwestycyjne. Jednakże z przyczyn niezależnych od Funduszu zdarzały się sytuacje pozostawiania pewnej puli środków pieniężnych na koniec roku. Związane to było np. z odstąpieniem od realizacji zadań ochrony środowiska przez inwestorów z powodu klęski żywiołowej czy opóźnień w uzyskiwaniu środków pomocowych z innych źródeł. Pozostające środki zwiększały możliwości dyspozycyjne Funduszu w następnym roku. W dotychczasowej działalności nie zachodziła potrzeba akumulacji środków dla zaspokojenia oczekiwanych potrzeb.

V. Kierunki działalności Wojewódzkiego Funduszu

1. Założenia strategii WFOŚiGW w Rzeszowie

Przy opracowywaniu strategii przyjęto, że:

- strategia będzie dokumentem o charakterze otwartym tzn. będzie ulegać modyfikacjom w zależności od obowiązujących przepisów prawa, polityki ekologicznej województwa, wielkości uzyskiwanych przychodów, a także zadań realizowanych przez Fundusz,
- polityka państwa w stosunku do systemu finansowania ochrony środowiska będzie stabilna,
- utrzymany zostanie realny stan majątku Funduszu,
- Fundusz posiadał będzie zdolność do regulowania podjętych zobowiązań finansowych w każdym momencie działalności.

2. Strategiczne cele Funduszu

Uwzględniając powyższe założenia, priorytety określone w „Strategii województwa podkarpackiego” oraz „Programie Ochrony Środowiska dla województwa podkarpackiego” oraz dotychczasową działalność, za strategiczne cele Funduszu należy uznać:

- realizację zadań skierowanych przede wszystkim na:
 - ochronę wód,
 - ochronę powietrza,
 - gospodarkę wodną,
 - gospodarkę odpadami.
- przyznanie preferencji dla działań zapewniających realizację zobowiązań wynikających z traktatu akcesyjnego do Unii Europejskiej i współfinansowanych ze środków pomocowych niepodlegających zwrotowi,
- współpracę z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki wodnej w zakresie wspólnego dofinansowywania przedsięwzięć, które prowadzą do wypełnienia postanowień traktatu akcesyjnego, a nie otrzymały wsparcia finansowego ze środków pomocowych niepodlegających zwrotowi.

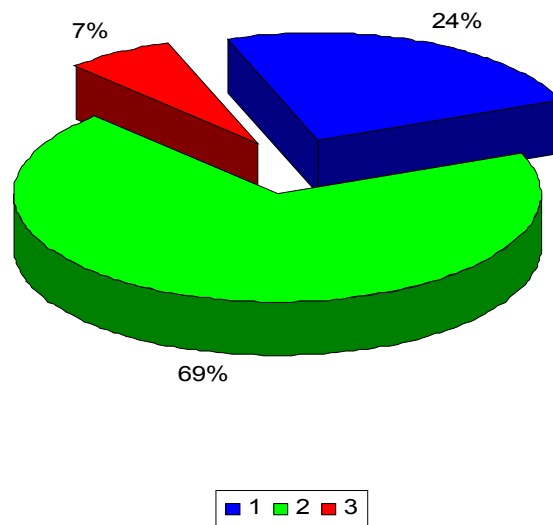
3. Możliwości realizacji przyjętych celów finansowych

Przewidywana wielkość środków finansowych, jakimi będzie dysponował Fundusz w latach 2005 – 2008 przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 6 (tys. zł)

Lp	Wpływy	2005	2006	2007	2008	Razem 2005-2008
1.	z opłat i kar	18 500,0	18 870,0	19 247,0	19 632,0	76 249,0
2.	zwroty pożyczek	50 000,0	52 500,0	55 125,0	57 881,0	215 506,0
3.	pozostałe	4 944,0	5 092,0	5 245,0	5 402,0	20 683,0
	ogółem	73 444,0	76 462,0	79 617,0	82 915,0	312 438,0

wykres 4

Wielkość środków finansowych jakimi będzie dysponował Fundusz w latach 2005 – 2008, wyliczono przyjmując założenie, że przychody z tytułu opłat za gospodarce korzystanie ze środowiska i kar będą rocznie zwiększały się o 2%. Systematycznie i w większym tempie będą zwiększały się natomiast wpływy z tytułu zwrotu pożyczek. Jest to efekt zaangażowania coraz większych środków w pożyczki. Do wyliczenia pozostałych przychodów przyjęto założenie, że stopy procentowe pozostaną na niezmiennym poziomie.

Przy takich założeniach w latach 2005 – 2008 Fundusz będzie dysponował kwotą ponad 312 mln. zł

4. *Pozyskiwanie dodatkowych, zewnętrznych środków finansowych na rzecz realizacji przedsięwzięć*

Realizacja zadań ochrony środowiska wspomagana będzie również środkami Unii Europejskiej. Będą to środki pochodzące głównie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz Funduszu Spójności (FS). Na lata 2004 – 2006 środki z EFRR przeznaczone na realizację zadań infrastruktury ochrony środowiska w województwie podkarpackim w ramach priorytetu 1, działanie 1.2 wynoszą 98.293.023,83 zł, przy czym proporcje na poszczególne lata przedstawiają się następująco: 23,37% w 2004r., 33,38% w 2005r. oraz 43,25% w 2006r. Środki przeznaczone na priorytet 3. działania 3.1, 3.2, i 3.3 w ramach których również mogą być finansowane zadania ochrony środowiska, nie mają wydzielonego budżetu na zadania infrastruktury, stąd też brak możliwości wskazania przewidywanych konkretnych kwot na ich realizację. Wysokość środków uzależniona będzie od ilości zgłoszonych wniosków i pozytywnej ich weryfikacji.

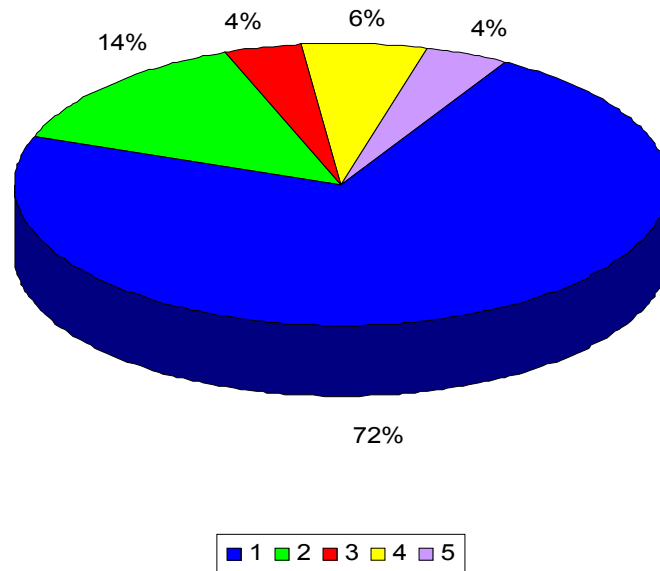
Również trudno w chwili obecnej przewidzieć zaangażowanie środków Funduszu Spójności w realizację zadań ochrony środowiska na terenie woj. podkarpackiego. Na lata 2004-2006 dla Polski na sektor środowiska przewidziano ponad 2,098 mld euro. Zakładając, że do roku 2006 o środki te, z Podkarpacia mogą ubiegać się oprócz dwóch projektów wskazanych przez Ministra Środowiska do przygotowania Aplikacji do Funduszu Spójności w roku 2004, jeszcze kolejne 4 wnioski oraz zakładając maksymalne możliwe dofinansowanie zadań do 80%, środki z tego Funduszu powinny wynosić około 560,7 mln zł.

5. *Struktura Finansowania*

Tabela nr 7 (tys. zł)

lp	Wydatki	2005	2006	2007	2008	Razem 2005-2008
1.	pożyczki	55 927,0	56 874,0	59 818,0	62 430,0	235 049,0
2.	dotacje	10 207,0	11 475,0	10 919,0	11 454,0	44 055,0
3.	umorzenia	2 993,0	3 143,0	3 300,0	3 465,0	13 081,0
4.	pozostałe	4 750,0	4 893,0	5 040,0	5 191,0	19 874,0
5.	pożyczka NFOŚ	2 560,0	3 220,0	3 840,0	3 840,0	13 460,0
	ogółem	76 437,0	79 605,0	82 917,0	86 380,0	325 519,0

wykres 5

Do wyliczenia wydatków i ich struktury przyjęto założenie, że wszystkie dyspozycyjne środki finansowe w każdym roku będą wykorzystywane na dofinansowanie realizowanych zadań. Założono również, że relacja pomiędzy pomocą bezzwrotną i zwrotną będzie się kształtować na dotychczasowym poziomie, co pozwoli na systematyczne zwiększanie możliwości finansowych Funduszu.

Przy takich założeniach Fundusz w latach 2005 – 2008 będzie mógł przeznaczyć na dotacje ponad 44 mln zł a na pożyczki ponad 235 mln zł.

6. Kierunki zmian zasad finansowania przedsięwzięć

Konieczność realizacji szeregu działań w celu osiągnięcia standardów środowiska i osiągnięcia jego poprawy rodzi coraz większe zapotrzebowanie na środki finansowe. Dla zaspokojenia tych potrzeb, przy kurczących się środkach własnych, szczególnie jednostek samorządu terytorialnego, Fundusz jako partner finansowy będzie zmuszony w najbliższym czasie do modyfikacji funkcjonujących zasad udzielania pomocy. W zakresie tym należy przewidywać w najbliższym czasie:

- wydłużenia okresu spłaty pożyczek,

- wprowadzenia pożyczek krótkoterminowych tzw. pomostowych dla zapewnienia płynności finansowej przedsięwzięć dofinansowywanych ze środków Unii Europejskiej,
- zwiększenia maksymalnego poziomu dofinansowania ze środków Funduszu,
- wprowadzenia programów pożyczkowych o zróżnicowanych preferencjach w zależności zarówno od podmiotu, jak i przedmiotu realizowanych przedsięwzięć,
- wprowadzenia aktywnych metod wyboru przedsięwzięć dotowanych ze środków Funduszu, poprzez realizację programów opartych na konkursach,
- nawiązanie współpracy z bankami w celu wspólnego finansowania zadań.

7. *Współpraca z NFOŚiGW*

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej od początku swojego istnienia współpracuje z Narodowym Funduszem. Obecna współpraca pomiędzy Funduszami opiera się na podpisanej w 1999 roku „Karcie zasad współpracy WFOŚiGW oraz NFOŚiGW”. Niezależnie od tego w kwietniu 2003r. podpisane zostało pomiędzy Narodowym Funduszem i wojewódzkimi funduszami porozumienie w sprawie przygotowania przedsięwzięć w sektorze ochrony środowiska planowanych do dofinansowania z Funduszu Spójności. Nie wyklucza się dalszego regulowania współpracy poprzez zawieranie kolejnych porozumień uszczegóławiających obszary i zakresy współpracy. Ponadto, w przypadku gdy będzie niewystarczająca pula środków Wojewódzkiego Funduszu na zaspokojenie potrzeb inwestycji ochrony środowiska, Fundusz będzie dążył do wspólnego z Narodowym Funduszem finansowania zadań.

VI. Priorytety działalności Wojewódzkiego Funduszu

Priorytety działalności Wojewódzkiego Funduszu wytyczają wcześniej wspomniane dokumenty strategiczne opracowane dla województwa podkarpackiego.

Jakkolwiek wskazane przez „Program ochrony środowiska dla Województwa Podkarpackiego” 4 pola strategiczne są równorzędne pod względem ważności, to w działalności Funduszu największe znaczenie i obszar działania będzie miało pole „ochrona i poprawa jakości środowiska”, a w nim cel strategiczny nr 1 „ochrona wód i kształtowanie stosunków wodnych”. Z celów nakreślonych w „Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Podkarpackiego” największe znaczenie Fundusz przykłada do ograniczenia ilości odpadów wymagających unieszkodliwiania oraz budowy ponadlokalnych systemów gospodarki odpadami.

Niezależnie od powyższego, co roku priorytety Wojewódzkiego Funduszu określa przyjęta na dany rok lista przedsięwzięć priorytetowych. Priorytety uznane przez Fundusz za najważniejsze w województwie podkarpackim w roku 2005 są zbieżne z priorytetami ekologicznymi określonymi w dokumentach strategicznych wymienionych wcześniej.

1. *Strategia w dziedzinie ochrony wód*

Celem strategicznym w ochronie wód jest poprawa jakości wód poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń do wód powierzchniowych, w pierwszej kolejności z aglomeracji o RLM wynoszącej $\geq 15\ 000$.

Cel ten będzie realizowany poprzez :

- budowę, rozbudowę i modernizację systemów kanalizacji zbiorczej i oczyszczalni ścieków ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- realizację oczyszczalni ścieków wraz z sieciami kanalizacyjnymi współfinansowanych z europejskich funduszy pomocowych,
- budowę, rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnych w zlewniach zbiorników zaporowych Solina i Besko w celu przeciwdziałaniu eutrofizacji

wód w tych zbiornikach,

- dociążenie istniejących oczyszczalni ścieków poprzez rozbudowę sieci kanalizacyjnych.

Przyjęty na dzień dzisiejszy Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) przewiduje do roku 2010 wybudowanie 18 nowych oczyszczalni ścieków, zmodernizowanie 15, rozbudowę 12 oraz rozbudowę połączoną z modernizacją 16 oczyszczalni wraz z sieciami kanalizacyjnymi. Pozwoli to na dostosowanie do wymagań Prawa wodnego i Traktatu Akcesyjnego 61 obiektów w aglomeracjach woj. podkarpackiego, z tego 17 obiektów w grupie aglomeracji powyżej 15 000 RLM. W miarę upływu czasu zadania wskazane do realizacji w KPOŚK mogą ulec zmianie lub uściśleniu na podstawie indywidualnych wniosków gmin opartych o dokumentacje projektowe.

Środki niezbędne na realizację zadań ochrony wód w woj. podkarpackim oszacowane dla potrzeb KPOŚK w latach 2003 -2010 to kwota 1.390.501 tys. zł, z tego do 2005r potrzebna jest kwota 804.253 tys. zł, a w latach 2006 – 2010 kwota 586.248 tys. zł.

Źródłem finansowania powyższych inwestycji będą przede wszystkim środki własne gmin, funduszy ekologicznych oraz środki pochodzące z Unii Europejskiej w ramach Funduszu Spójności i funduszu strukturalnych, a w szczególności ERDF (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego). Na dzień dzisiejszy wiadomo, że planowane do realizacji w najbliższym czasie 3 inwestycje tj.; modernizacja oczyszczalni ścieków w Przemyślu i Stalowej Woli oraz rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Mielcu, zostały przyjęte do dofinansowania w ramach Programu ISPA. Trzy kolejne inwestycje tj.; "Program poprawy czystości zlewni rzeki Wisłoki - uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w gminach Związku" (inwestor Związek Gmin Dorzecza Wisłoki z siedzibą w Jaśle), "Program porządkowania gospodarki wodno-ściekowej na terenie miasta Tarnobrzega" (inwestor Miasto Tarnobrzeg) oraz „Ochrona ujęć wody pitnej w dorzeczu rzeki Wisłoki w rejonie ropczyckim” (projekt Miasta i Gminy Ropczyce) ubiegają się o środki z Funduszu Spójności. Zadania te będą dofinansowane również ze środków Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu. Pozostałe przedsięwzięcia głównie w aglomeracjach o RLM wynoszącej < 15 000 realizowane będą przy udziale środków pochodzących z funduszy strukturalnych i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska.

Średnio rocznie, na realizację zadań ochrony wód Wojewódzki Fundusz zamierza przeznaczać ok. 55 % posiadanych środków.

2. Strategia w dziedzinie gospodarki wodnej

Cele strategiczne w dziedzinie gospodarki wodnej to zmniejszenie zagrożenia powodziowego (zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego) oraz zaspokojenie potrzeb ludności na wodę pitną o odpowiedniej jakości.

Realizacji powyższych celów służyć będą:

- budowa zbiorników małej retencji i ochrony przeciwpowodziowej,
- poprawa jakości wody pitnej, w szczególności poprzez modernizację stacji uzdatniania wody i budowę lub modernizację wodociągów, głównie w odniesieniu do przedsięwzięć współfinansowanych z europejskich funduszy pomocowych,
- ograniczenie zużycia wód, szczególnie podziemnych do celów przemysłowych.

Program ochrony środowiska przewiduje do roku 2010 wybudowanie lub modernizację łącznie 290 km obwałowań, budowę 33 zbiorników małej retencji oraz budowę, rozbudowę i modernizację stacji uzdatniania wód, ujęć wody oraz sieci wodociągowych w dostosowaniu do standardów Unii Europejskiej, ukierunkowanych na zmniejszenie strat wody.

Wojewódzki Fundusz zamierza wspierać powyższe zadania na dotychczasowym poziomie tj. w granicach 10 % ogólnych wydatków.

3. Strategia w dziedzinie ochrony powietrza

Strategiczne cele Funduszu w ochronie powietrza to systematyczne dążenie do poprawy jakości powietrza w miastach i miejscowościach uzdrowiskowych województwa podkarpackiego, zmniejszanie emisji zanieczyszczeń energetycznych i pochodzących procesów technologicznych oraz wykorzystywanie lokalnych źródeł energii odnawialnej, a także ograniczanie emisji niezorganizowanej ze źródeł mobilnych.

Powyższe cele realizowane będą poprzez:

- likwidację lub modernizację tzw. „niskich” źródeł emisji na terenach miast oraz realizację zadań mających na celu poprawę stanu czystości powietrza w miejscowościach uzdrowiskowych woj. podkarpackiego,
- realizację inwestycji, głównie w energetyce komunalnej i zawodowej, w tym wprowadzanie w szerokim zakresie najlepszych dostępnych technik (BAT),

- realizację przedsięwzięć z wykorzystaniem lokalnych źródeł energii odnawialnej,
- promowanie proekologicznych środków zbiorowego transportu oraz tworzenie warunków

dla intensyfikacji ruchu rowerowego w dużych miastach województwa.

Działania w zakresie redukcji niskiej emisji oraz ograniczenia zanieczyszczeń komunikacyjnych koncentrować się będą przede wszystkim na terenach miast i miejscowości, głównie tam gdzie na przestrzeni lat występują przekroczenia standardów emisyjnych lub wartości stężeń zanieczyszczeń utrzymują się na wysokim poziomie tj.; w Rzeszowie, Przemyślu, Jarosławiu, Dębicy i Tarnobrzegu, a także w miastach przez centra których przebiegają główne szlaki tranzytowe. Działania powyższe będą się skupiać również w miejscowościach uzdrowskich, gdzie wymagane jest przestrzeganie zastrzonych standardów emisyjnych. Działania w zakresie ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza z energetyki i przemysłu skupiać się będą na największych emitorach tj. 12 elektrociepłowniach, 13 ciepłowniach komunalnych i przemysłowych oraz na zakładach branży chemiczno-gumowej, metalurgicznej, maszynowej, rafineryjnej.

Planowany udział środków Funduszu na realizację zadań z zakresu ochrony powietrza w ogólnych wydatkach Funduszu wynosił będzie średnio rocznie ok. 15 %.

4. Strategia w dziedzinie gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi

Główne cele strategiczne w dziedzinie gospodarki odpadami oraz ochrony powierzchni ziemi to:

- zwiększenie stopnia wykorzystania odpadów w drodze recyklingu,
- zapobieganie i ograniczanie ilości odpadów wytworzonych,
- optymalizacja unieszkodliwiania odpadów,
- prowadzenie działań naprawczych tj. rekultywacja terenów zdegradowanych.

Powyższe cele realizowane będą poprzez:

- budowę instalacji do segregacji odpadów przy istniejących składowiskach odpadów komunalnych oraz organizację selektywnej zbiórki odpadów u źródła,
- realizację zadań związanych z zagospodarowaniem osadów ściekowych,
- dostosowanie istniejących składowisk odpadów do wymagań Dyrektywy 199/31/WE ewentualnie budowa nowych składowisk,
- rozwój i wdrażanie technologii bez- i małodopadowych,

- realizację ujętych w planach gospodarki odpadami zadań, polegających na unieszkodliwianiu odpadów niebezpiecznych, w tym przedsięwzięcia związane z usuwaniem azbestu i wyrobów zawierających azbest,
- rekultywację terenów pogórnich Tarnobrzeskiego Zagłębia Siarkowego oraz likwidowanej Kopalni Siarki w Baszni.

Zgodnie z planem gospodarki odpadami dla woj. Podkarpackiego w latach 2004 – 2010 planowanych jest do realizacji 11 zakładów zagospodarowania odpadów, budowa ok. 40 lokalnych sortowni odpadów, ok. 10 obiektów kompostowni oraz 3 stacji przeładunkowych odpadów. Niezależnie od tego modernizowane będą istniejące składowiska, likwidowane i rekultywowane składowiska „dzikie” i wycofane z eksploatacji. Łączny planowany koszt przedsięwzięć do 2010r. z uwzględnieniem porządkowania gospodarki osadami ściekowymi szacowany jest na ponad 450 mln zł i nie obejmuje on zadań gospodarki odpadami niebezpiecznymi zawartymi w odpadach komunalnych (tj. budowy 51 punktów zbiórki odpadów niebezpiecznych gminnych i 3 stacji przeładunkowych odpadów niebezpiecznych-do 2010r).

Spodziewane efekty w wyniku realizacji zadań to przede wszystkim:

a) w latach 2003 – 2006 :

- objęcie zorganizowaną zbiórką odpadów wszystkich mieszkańców województwa,
- skierowanie w roku 2010 na składowiska nie więcej niż 75% (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do roku 1995),
- osiągnięcie do końca 2007r zakładanych limitów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych: odzysku w wysokości 50%, recyklingu 25%,
- deponowanie na składowiskach.

Przewiduje się, że udział środków Funduszu na realizację zadań z zakresu gospodarki odpadami w ogólnych wydatkach Funduszu wynosił będzie średnio rocznie ok. 10 %.

5. Strategia w dziedzinie ochrony przyrody

Główne cele strategiczne w dziedzinie ochrony przyrody to zachowanie najcenniejszych zasobów środowiska oraz bioróżnorodności flory i fauny.

Cele te realizowane będą głównie poprzez wspieranie działań związanych z:

- czynną ochroną gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk, chronionych lub zagrożonych wyginięciem, w tym przedsięwzięć związanych z wdrażaniem programu NATURA 2000,
- ochroną ekosystemów leśnych, nieleśnych i dzikich zwierząt w parkach narodowych,
- dokumentowaniem zasobów przyrodniczych województwa podkarpackiego, opracowywaniem planów ochrony oraz czynną ochroną obiektów przyrodniczych chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody,
- przywracaniem walorów założeń parkowych i pałacowo-parkowych wpisanych do rejestru zabytków.

Udział środków przewidzianych na ochronę przyrody w stosunku do planowanych wszystkich wydatków statutowych kształtować się będzie na poziomie 3 %.

6. Strategia w dziedzinie edukacji ekologicznej

W zakresie edukacji ekologicznej głównym celem strategicznym będzie upowszechnianie idei zrównoważonego rozwoju we wszystkich sferach życia oraz kształtowanie ekologicznych postaw i zachowań społeczeństwa.

Cele te Fundusz zamierza realizować przede wszystkim poprzez:

- rozwój bazy edukacyjnej parków narodowych i placówek o szczególnym znaczeniu dla edukacji przyrodniczej,
- realizację programów edukacyjnych o zasięgu regionalnym.

Przewiduje się, że średnio co roku na zadanie te przeznaczonych będzie ok. 1,5 % wszystkich środków dyspozycyjnych.

7. Strategia w dziedzinach pozostałych

Priorytety w dziedzinie **monitoringu środowiska.**

Celem realizacji przedsięwzięć z zakresu monitoringu środowiska jest doskonalenie organizacji i funkcjonowania regionalnego monitoringu środowiska w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska, pozwalającego na uzyskiwanie informacji o stanie środowiska, niezbędnych dla podejmowania decyzji na szczeblu samorządowym, głównie o znaczeniu gospodarczym a także będących przesłanką wpływającą na postępowanie obywateli.

Powyższy cel realizowany będzie poprzez:

- rozwój bazy laboratoryjnej Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- upowszechnianie informacji o środowisku.

Priorytety w dziedzinie **zapobiegania klęskom żywiołowym i usuwania ich skutków.**

Wojewódzki Fundusz zamierza kontynuować dotychczasowe działania w tym zakresie polegające na wspieraniu tworzonego jednolitego systemu ratownictwa chemiczno-ekologicznego w ramach Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (na bazie jednostek Państwowej Straży Pożarnej). Dofinansowanie zostanie skierowane głównie na doposażenie w urządzenia i sprzęt jednostek PSP.

Na realizację zadań z zakresu monitoringu środowiska, zapobiegania klęskom żywiołowym i wszelkich innych działań, co roku określanych indywidualnie w planach działalności, Fundusz planuje przeznaczać do 5,5 % środków dyspozycyjnych rocznie.